



## VLAŠKA NARODNA STRANKA PARTIA NEAMULUI RUMĂNESC

Adresa: 19210 Bor, Ul. Bobijeva 46.

Tel/fax: ++381 (0) 30 2495696; e-mail: vns.pnr@gmail.com

### Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog Ministarki gospodji Gordana Čomić

#### PROTEST

Poštovani,

ovim pismom ulažemo oštar protest institucijama EU i Rumunije zbog ponašanja države Srbije prema rumunskoj/vlaškoj manjini u istočnoj Srbiji. Istovremeno želimo da informišemo što veći broj relevantnih faktora za koje ova tema ima značaj.

Povod protesta jeste enormno zagađenje koje izaziva kineska kompanija Zi Jin u gradu Boru na istoku Srbije, čime ugrožava veliki deo regiona nastanjen rumunskom manjinom popularno nazvanom još i Vlasima. Na kraju ovog protesta prilažemo opis ekološke katastrofe koja je u toku.

Razlog je, međutim, položaj ove manjine i ponašanje institucija EU i njenih članica prema ovom problemu tokom dužeg vremenskog perioda do sada.

Rumunska manjina u Srbiji se sastoji od dve zajednice na istoku zemlje pored granice sa susednom Rumunijom. Prvi manji deo ove zajednice nalazi se severno od Dunava u pokrajini Vojvodina. Ova zajednica je tu autohtona i u sastav Srbije ušla je nakon Prvog svetskog rata podelom regiona Banat na rumunski i srpski deo i pripajanjem ovih teritorije bivše Austrougarske monarhije Srbiji. Drugi, veći deo rumunske manjine od skoro 300 000 pripadnika, skoncentrisan je južno od Dunava. Jedan deo rumunskog stanovništva se na tu teritoriju doselio u 18. veku sa područja rumunskih oblasti Transilvanije i Muntenije (tada pod nazivom Tara Rumaneasca-Kneževina Vlaška). Drugi deo čine Rumuni/Vlasi starosedeooci romanizovani u doba Rimske imperije.

Rumune na ovom području, srpska administracija od 1948. ne priznaje više kao Rumune već ih naziva Vlasima, sa napomenom da nisu Rumuni niti sa njima imaju veze.

Vlaška narodna stranka – Partidul Neamului Rumanesc, je jedina politička struktura rumunske manjine u istočnoj Srbiji koja se bavi zaštitom interesa rumunske manjine na ovom području.

Predmet našeg protesta se uglavnom odnosi na područje južno od Dunava.

Odmah nakon doseljavanja na teritoriju Srbije, a naročito nakon stvaranja moderne srpske države Rumuni su bili podvrgnuti agresivnoj asimilaciji i akulturalizaciji sa jasnim elementima etnocida od strane srpskih vlasti. Cilj je bio ukinuti rumunski identitet i zameniti ga srpskim. Srpske vlasti su u ovo ulagale mnogo energije.



## VLAŠKA NARODNA STRANKA PARTIA NEAMULUI RUMĂNESC

Adresa: 19210 Bor, Ul. Bobijeva 46.

Tel/fax: ++381 (0) 30 2495696; e-mail: vns.pnr@gmail.com

Doseljeni Rumuni su bili pretežno agrarna, nerazvijena i siromašna zajednica kao uostalom i Srbija ali i ostale balkanske zemlje toga doba. Međutim ovakve mere i pritisci od strane srpskih vlasti, nemogućnost obrazovanja na svom jeziku, samoorganizacije i nedostatak bilo kakvog kontakta sa matičnom državom Kneževinom Vlaškom a kasnije Kraljevinom Rumunijom, dovelo je vremenom do još većeg zaostajanja Rumuna u istočnoj Srbiji, a samim tim i celog regiona Srbije u kome su većina. Srpskim vlastima međutim asimilacija je bila važnija nego razvoj zemlje, što govori o iracionalnosti srpske politike zasnovane na nacionalizmu većinskog srpskog naroda, uz zanemarivanje realnosti.

Nakon Drugog svetskog rata, tokom perioda komunizma, pritisci na rumunsku manjinu su se nastavili. Jugoslovenski komunisti primenjuju nove metode etnocidne politike bazirane na invencijama sovjetskog NKVD-a i KGB-a. Staljinističkim metodama falsifikovanja istorije i stvarnosti administrativno ukidaju Rumune u istočnoj Srbiji južno od Dunava. Ovakvi metodi se i danas koriste, s tim što se umesto zvanične državne propagande koriste fabrikovanje lažnih vesti preko socijalnih mreža na internetu. Na ovaj način Beograd pripisuje legitimitet ovoj vrsti pritisaka pod izgovorom da se te mreže kao i pravila tamo pa i propaganda kontrolišu od vlada demokratskih zemalja. Problem koje ciljane lažne vesti mogu da izazovu vidimo svakog dana, ali je protiv Rumuna/Vlaha u istočnoj Srbiji očigledno sve dozvoljeno.

Rumuni u Srbiji južno od Dunava nakon 1948. godine nestaju iz svih dokumenata državne administracije a umesto njih pojavljuje se nova, dotad nepostojeća nacionalna manjina- tzv. Vlasi koji nisu Rumuni, ili skraćeno samo Vlasi. Tako sa oko 200.000 Rumuna pre Drugog svetskog rata, rumunska zajednica pada na popisu 1961. godine na svega 1.600 Vlaha koji nisu Rumuni.

U Vojvodini međutim ostaju kao Rumuni jer je Srbija morala poštovati ugovore oko integracije Vojvodine tako da nije mogla oduzeti prava manjinama u Vojvodini.

Nakon pada komunizma u istočnoj Evropi, u Srbiji se nisu desile bitne promene. Srpski komunisti su uspeli da zadrže kontrolu nad novonastalim višepartijskim sistemom, institucijama nevladinih organizacija pa čak i u predstavništvima stranih organizacija. Time je tranzicija u Srbiji obesmišljena, a umesto reformi i demokratizacije zemlje, Srbija se još više okreće autoritarnim režimima poput Rusije a u novije vreme i Kine. Samim tim rumunska/vlaška manjina se i dalje podvrgava stanju karakterističnom za srednji vek a ne za manjinu u jednoj evropskoj zemlji. Pojačan srpski ultranacionalistički medijski pritisak na javnost Srbije tokom krize i ratova za vreme vladavine Slobodana Miloševića deluje na rumunsku/vlašku manjinu jako negativno. Posledicu toga je moguće pratiti kroz nelogične varijacije na popisima stanovništva.

Mada su od vlasti i Srpske pravoslavne crkve Rumuni/Vlasi bili omrznuti, rumunsku/vlašku manjinu je srpska etnička većina dobro prihvatila kao susede i kroz ceo period od skoro 200 godina nakon propasti Otomanske imperije nije bilo nikakvih etničkih problema između dve zajednice. Problem se međutim forsirao s vrha vlasti radi stvaranja nepoverenja između dve zajednice. Cilj je bio lakša kontrola obe zajednice i nametanje mišljenja, stavova i ostvarivanje



## VLAŠKA NARODNA STRANKA PARTIA NEAMULUI RUMÂNESC

Adresa: 19210 Bor, Ul. Bobijeva 46.

Tel/fax: ++381 (0) 30 2495696; e-mail: vns.pnr@gmail.com

iracionalnih ciljeva koji su suprotni od procesa demokratizacije koji su se za to vreme odvijali u Evropi.

Srpske vlasti u cilju sprečavanja razvoja zajednice i njene kontrole, umesto prihvatanja autentičnih rumunskih/vlaških organizacija, nameću zajednici volju centralne vlasti preko paralelnih organizacija i pojedinaca pod kontrolom vlasti. Beograd bira fiktivne lidere rumunske/vlaške zajednice koji su bliski vlastima, i Srpskoj pravoslavnoj crkvi i predstavljaju ih javnosti kao jedine predstavnike ove zajednice. Budući da se radi o poslušnicima, uglavnom nekompetentnim ljudima, niskog obrazovanja, vlast ih lako kontroliše i oni ne predstavljaju zajednicu već služe za obmanu javnosti i medijsku propagandu.

Na jednom od poslednjih sastanaka sa državnim sekretarom Vlade Srbije za manjine, g-dinom Zoranom Bošnjakom, na naše žalbe u vezi manjinskih/vlaških prava, on nam je odgovorio „Šta želite, nisu vas klali“, praveći paralelu sa srpskim manjinskim zajednicama sa prostora bivše države Jugoslavije iz perioda građanskog rata devedesetih godina prošlog veka.

Zašto se ideja manjinskih prava u Srbiji svodi na puko preživljavanje i na pravo da se ne bude zaklan ako se pripada manjini? To pravo imaju danas u svetu čak i životinje, ali očigledno je to za rumunsku/vlašku manjinu u Srbiji veliko dostignuće.

Zašto Rumunija, EU i međunarodne institucije na ovakve anticivilizacijske norme i de facto antievropske procese ćute?

Nakon pada Miloševića stanje rumunske/vlaške zajednice se dalje pogoršava. Mada je u međuvremenu Srbija postala i kandidat za prijem u EU. Pozicija rumunske/vlaške manjine se nije promenila, što svedoči o iskrenosti srpske politike u odnosu na EU. Srbija EU fondove često koristi za antievropske ciljeve.

EU politika i standardi u Srbiji se vide kao opasnost, ili čak namerno razvijeni instrumenti specijalnog rata protiv Srbije i srpskog naroda, jer u potpunoj suprotnosti sa konceptom društva koji se u Srbiji razvija skoro dva veka i kakav je usađen u svest većine građana medijskom propagandom i zloupotrebom školskog sistema. Taj koncept je zasnovan na dominaciji većinskog srpskog naroda a ne na ravnopravnosti svih građana, na kršenju ljudskih i manjinskih prava, gušenju slobode medija, sprečavanju razvoja demokratije i nezavisnog sudstva kao i bilo kakvih reformi koji bi zadirali u pitanja stanja nasleđenog posle komunističke vlasti.

Interes oligarhije, državnog aparata Srpske pravoslavne crkve i bezbedonosnih službi se stavlja ispred interesa države i naroda, a ovakva politika se vešto skriva iza ultranacionalizma za mase. Čak i kada se razmišlja o demokratiji, srpska javnost je sklona ideji neke vrste nacional-demokratije, odnosno demokratije po meri većinskog srpskog naroda a ne društvu ravnopravnih građana. Stav da manjine treba asimilovati gde god je to moguće, i ne dozvoljavati im nikakva prava ostaje dominantan.

Srbija ipak ne uspeva po tom pitanju da sve manjine tretira loše samo zato što je često suočena sa pritiscima spolja ili matičnih država koje se brinu o položaju sopstvenih manjina.



## VLAŠKA NARODNA STRANKA PARTIA NEAMULUI RUMĂNESC

Adresa: 19210 Bor, Ul. Bobijeva 46.

Tel/fax: ++381 (0) 30 2495696; e-mail: vns.pnr@gmail.com

Ponašanje Rumunije je međutim neobično i pokazuje dozu samodestruktivnosti i nezainteresovanosti za položaj rumunske/vlaške manjine, i često pokušava da ovaj problem sakrije, što je jedan od bitnih uzroka našeg nepovoljnog položaja.

Da li je uzrok tome moć Beograda da preko raznih oblika korupcije kontroliše politiku Bukurešta u Srbiji ili generalni stav Rumunije da rumunska/vlaška manjina nije bitna, nije dovoljno jasno. Činjenica je međutim da Rumunija, i jedino Rumunija, nema strategiju svoje manjine u Srbiji pa ni u ostalim zemljama u okruženju. Istovremeno fanatično podržava Srbiju u svakom pogledu ne samo kada je pristupanje EU u pitanju.

Za to vreme Beograd vodi pravu medijsku hajku protiv Rumunije i Rumunske pravoslavne crkve u Srbiji, a naročito u istočnoj Srbiji. Rumunija se predstavlja kao potencijalni agresor koji želi da teritorijalno ugrozi Srbiju preko rumunske/vlaške manjine, internet je prepravljen teorijama zavere, protiv Rumunije, ide se čak dotle da se tvrdi kako je Rumunija i formirana samo da bi ugrozila srpski narod. Cilj je da se stanovništvo istočne Srbije zaplaši a rumunska/vlaška manjina stekne osećaj krivice i komplekse da je loše biti Rumun/Vlah.

Jasno je da su ovi potezi Beograda u suprotnosti sa politikom EU koja propagira dobrosusedske odnose, jačanje saradnje i pospešivanje rasta ekonomije u pograničnim regionima itd. Beograd međutim svojim delovanjem radi sve obrnuto. Pogranična saradnja praktično ne postoji, niti su pretpristupni fondovi EU korišćeni za ove ideje. Zbog onemogućavanja Rumuna/Vlaha da uče svoj maternji jezik u školama dolazimo u situaciju da Rumuni/Vlasi iz Srbije i Rumunije moraju da komuniciraju na engleskom jeziku. Dok sa srpske strane zbog neprijateljske propagande Beograda prema Rumuniji, lokalno stanovništvo oseća strah i nesigurnost u odnosu na Rumuniju.

Zašto Rumunija i EU ovo podržavaju? Zašto prećutkuju ovako grubo kršenje sopstvenih principa?

Bitna je činjenica da se sve vreme protiv rumunske/vlaške manjine u Srbiji vodi politika koja je u velikoj suprotnosti sa zvaničnom politikom Srbije kao demokratske zemlje i sa međunarodnim obavezama koje je potpisala kao i obavezama Srbije kao kandidata EU.

Na primeru rumunske/vlaške manjine se jasno vidi da politika Srbije prema EU, za razliku od ostalih zemalja kandidata za EU, nema stvarni cilj prihvatanje EU standarda, već korišćenje pogodnosti kandidata i eventualnog članstva u svrhu ostvarivanja svojih antievropskih ciljeva. Srbija s jedne strane na EU gleda kao na naivni bankomat dok rasprodaje ili poklanja resurse Kini i Rusiji radi političke zaštite od eventualnih pritiska iz EU zbog neispunjenih obaveza. Beogradu i postkomunističkoj eliti na vlasti očigledno ne odgovara evropeizacija Srbije već iskorišćavanje EU i njeno podrivanje uz pomoć Rusije i Kine. Privatni poslovi na račun budžeta grupacija bliskih vlasti, često bez ikakve kontrole su još jedan podstrek za saradnju sa ovim autoritarnim režimima.

Organizovani kriminal i anti-evropska politika u Srbiji jedino tako može da sačuva svoje pozicije. Uređena država je za njih opasnost, a ljudska i manjinska prava kolateralna šteta te politike.



## VLAŠKA NARODNA STRANKA PARTIA NEAMULUI RUMÂNESC

Adresa: 19210 Bor, Ul. Bobijeva 46.

Tel/fax: ++381 (0) 30 2495696; e-mail: vns.pnr@gmail.com

Iz Rumunije i EU kao najpozvanijih da reaguju na ovakvo ponašanje začudo nema nikavih reakcija, već se Srbija naprotiv podržava u tome mada je jasno da je dugoročna šteta za ceo region ogromna.

Beograd je u rumunskim/vlaškim sredinama planski držao nizak kvalitet obrazovanja, onemogućavanjem školovanja na maternjem rumunskom jeziku i nekvalitetnim obrazovanjem na oficijelnom srpskom jeziku kako bi zajednicu što više unazadio i lakše je kontrolisao. Pored svih pritisaka, zbog niskog procenta obrazovanih, politički pismenih kadrova, ili pod apsolutnom kontrolom vlasti istih, rumunska/vlaška zajednica u istočnoj Srbiji je nemoćna da utiče na bilo šta u istočnoj Srbiji. Srpska etnička većina međutim, glasa za vladajuće partije i odobrava njihovu zloupotrebu državnih resursa jer je pod jakom ultranacionalističkom propagandom i medijskom blokadom Beograda i ne može jasno da sagleda stanje stvari. Tako je vladajuća partija dobila izbore u Boru iako je veoma vredan nacionalni resurs Srbije prodat Kineskoj kompaniji pod veoma nepovoljnim uslovima.

Ekološka katastrofa koja se dešava poslednjih godina u Boru i okolini nakon dolaska kineske kompanije Zi Jin samo je jedan primer. Zagađenje iz drugih izvora je takođe veliko. Ovo nije samo regionalni problem već postaje internacionalni, jer zagađenje koje se produkuje u Srbiji pogađa i susede, u prvom redu Rumuniju i Bugarsku.

Vlast u Srbiji krije posledice ovog zagađenja a studije o tome se ne rade. Dok se spinovanje teme o bombardovanju osiromašenim uranijumom od strane NATO često koristi za skretanje pažnje, takođe bez ikakve studije i analize.

Region izložen ekološkoj katastrofi je osim grada Bora naseljen uglavnom rumunskom manjinom koja se pretežno bavi poljoprivredom. Ekološki problemi tako ugrožavaju stanovništvo i zdrastveno i ekonomski. U nekim delovima regiona bavljenje poljoprivredom postaje nemoguće, dok se u pojedinim naseljima poljoprivredno zemljište uništava rudarskim aktivnostima.

Sve vreme, Srbija izbegava ozbiljnu podršku i nadoknadu lokalnom stanovništvu, već naprotiv njihove probleme osim Zi Jin-a zloupotrebljavaju i firme i pojedinci bliski vlasti trgujući njihovim imanjima po jako niskoj ceni. Dopunski problem ekonomskom pritisku je i dovođenje kineskih radnika umesto upošljavanja domaćih.

Stanje postaje alarmantno i neizdrživo. Budući da su bez ikakve zaštite stanovništvo jedini izlaz vidi u napuštanju regiona.

Za rumunsku/vlašku zajednicu ova situacija je samo još jedan u nizu metoda pritisaka, mada se ovde ne radi samo o etničkom problemu već i o problemu koruptivne i kriminalizovane državne uprave, efekti su isti. Krajnji ishod je fizičko ugrožavanje rumunske manjine i problem njenog opstanaka na ovim prostorima.

Zašto Rumunija, EU i međunarodne institucija ćute i time prećutno podržavaju ova dešavanja? Ovaj region se nalazi na evropskom kontinetu u jednoj zemlji koja pretenduje da postane član EU, ali čak i da to nije slučaj, radi se o zajedničkom životnom prostoru na istoj planeti.



**VLAŠKA NARODNA STRANKA  
PARTIA NEAMULUI RUMĂNESC**

Adresa: 19210 Bor, Ul.Bobijeva 46.  
Tel/fax: ++381 (0) 30 2495696; e-mail: vns.pnr@gmail.com

Zbog svega navedenog ulažemo oštar protest institucijama EU i državi Rumuniji.

Srdačan pozdrav,

Bor 21.01.2021.godine

Predsednik

Predrag Balašević



*Predrag Balašević*